

Det fjerne Østen: I Burma har stridene bølget fram og tilbake ved de to viktige byene Imphal og Kohima, men i det siste har de britiske styrkene fått overtaket og driver japanerne langsomt østover. Mandag ble det meldt at 20 000 kinesere hadde gått over grensen i Nordburma og kommet over elva Salween. De har tydelig til hensikt å søke å oppnå kontakt med de britiske styrkene som kommanderes av general Stillwell.

I Honanprovinsen har kineserne gått over Peking-Hankow banen på 4 steder.

I Filadelfia har det vært holdt en internasjonal arbeidskonferanse der de allierte og dessuten Sverige, Sveits, Tyrkia og Argentina har deltatt, i alt 41 stater. Dessverre deltok ikke Sovjetsamveldet. De har søkt å forberede et system av gjensidige forpliktelser uten at det går ut over de enkelte staters suverenitet. Hensikten har vært å prøve å fordele godene best mulig mellom statene, og å skape best mulige leveforhold for de enkelte innbyggere.

Unio er et internasjonalt informasjonsbyrå som er dannet i denne uken
18 stater har deltatt, deriblant Norge.

I England har regjeringen vedtatt antistreiksåtgjelder. Dette reiste Bewin en aksjon mot og det så ut som om det engelske arbeiderpartiet skulle spaltes, men det er siden kommet til enighet om spørsmålet.

*****

N Y E O F R E.

Georg Osnes, Ferdinand Tjemsland, Arthur Waldemar Emanuelsen, Knut Haugnaland, Magnus Nilsen, Henry Viktor Larsen, Arnt Andersen, Georg Ingvar Nordbø, Martin Johansen, Lars Sandvik, Arne Laudal, Olaf Dyvik, Thorleif Tellefsen, Arne Bjørge, Knut Bø, Aamund Tveit, Johan Alfred Gøransen. Disse 17 er tyskernes siste ofre. De har gitt sitt liv for frihetens sak og vil ikke bli glemt.

Advokatene.

Etter at så mange advokater hadde sent inn fortegnelse over sitt juridisk utdannede kontorpersonale, har det en tid vært stille på den fronten.

Men i de siste dagene har nasistene begynt et nytt angrep mot dem som ikke har gitt seg. De har arrestert flere advokater og andre har drastjålet, d.v.s. de har beslaglagt formuen.

Nasistene har den fordelen i kampen mot advokatene at en så stor gruppe av dem har vist et veikt sinnelag og at de som er igjen er blitt isolert. Når krigen er over vil det være de advokatene som sto fast som har reddet standens ære, ikke de som av gammel vane fant krokveier og smutthull.

Mobiliseringsordren er kommet!

quislingenes bolsjevikhets har i dag kulminert i at tre årsklasser av Norges beste ungdom er innkalt til å gjøre aktiv tjeneste for sine fiender - tyskerne. Det lumske angrep gir skinn av at det skal være arbeidsmobilisering, men fra dette til aktiv krigsinnsats er ikke skrittet langt.

Ingen må melde seg ! Alle må være behjelpelige med at guttene unngår tyskernes og quislingenes fangarmer !

V E R S T E R K ! O G G J Ø R D E R M E D A N D R E S T E R K E !

Nr.

Juni 1944.

1. årgang

DOKUMENT NR. 121

Lørdag, 10/6.44 stod det i alle avisene i landet en artikkel om dokument nr. 121. Da dette dokument ble lagt fram første gang i 1932 skulle det støtte Quislings altfor lett gjennomskuelige løgn. Dengang ble det bevist at dokumentet var bare et løst rykte og det var umulig selv for Quisling å oppspore kilden. Nå har han igjen tullet seg inn i altfor mange og dårlige løgner, og så prøver han å ro island på samme dokumentfalsum. Dokumentet er nå blitt 24 år gammelt, og i alle disse årene har han ikke kunnet finne noe mere graverende. Riktig nok legger han til noen nye løgner som :"2/3 av stortinget slo fast at Quisling hadde ført bevis for at ledende menn i den norske arbeiderbevegelse drev landsforredersk virksomhet o.s.v." Dette er fritt oppspinn. Tror forresten noen at venstre høyre og bondepartiet ville latt en slik enestående anledning til å skandalisere en politisk motstander gå fra seg uten å slå til? Høyforrederi er en alvårlig affære, men ingen ble tiltalt. Hva ble så igjen? Løgn på løgn som nå blir vevet inni et nytt lag av løgner og selvmotsigelser. Men når vi først er inne på denne skitne saken, så la oss se litt nærmere på den. Som kilde har vi brukt Nordahl Griegs artikkel i tidsskriftet "Veien frem" nr. 5, 1936, og avisene fra tiden.

Da Nansen skulle til Russland, ble Quisling valgt som hjelper fordi han var den eneste mulige som kunne russisk. Siden den gangen har Quisling stadig viftet med Nansen for å vinne tillit. Nansen selv var alltid reservert i sine uttalelser om Quisling. De som har lest Mansens bok: "Russland og Freden" vet at han forsto betydningen av den russiske revolusjonen. Hans rummelige syn påvirket nok Quisling, som er en svak natur og alltid underkaster seg de sterke personlighetene i sin nærhet. Men Quisling så også at kampen for og mot kommunismen var et maktspørsmål. Han hadde en enestående ergjerrighet og søkte straks forbindelse med ledende menn innen arbeiderbevegelsen. 1924 henvendte han seg til Martin Tranmel uten foranledning fra dennes side og sa at arbeiderbevegelsen trengte fysiske forsvarsorganisasjoner og som offiser mente han seg særlig skikket til å stille seg i spissen for dannelsen av røde garder, og han tilbød sin tjeneste. Tilbudet ble selvsagt avslått. (Se Trannmels innberetning til stortinget 10. juni 1932.) Men Quisling ga seg ikke. Våren 1925 hadde han en konferanse med Jacob Friis og Olav Scheflo, der han tilbød seg å gå inn i generalstaben for derved å kunne skaffe den revolusjonære arbeiderbevegelse viktige opplysninger. Heller ikke dette ble noe av utover det at Quisling skulle støtte kommunistbevegelsen med en artikkel. Den kom. I "Norges Kommunistblad" for 21/2.1925 står en artikkel av Vidkun Quisling. Han skriver bl.a.: I ingen av disse stater - Polen, Rumenien og Tsjekkoslovakiet - er ukrainerne hverken med hensyn til undervisning eller administrasjon så tilgodesett i nasjonal henseende som i Sovjetunionen." Quisling ville på død og liv ha røde garder. 1926 oppsøkte han Chr. Hilt og tilbød seg som medlem av den norske generalstab å bli norsk kommunistpartis militærorganisator og gav også muntlig et utkast til en militær organisasjon

for partiet.

Da Quisling i Stortinget 1931 ble konfrontert med sin politiske fortid, måtte han medgi at disse samtaler hadde funnet sted. Han unnskyldte sig med at han mente det dengang gjaldt å hindre en reaksjonær statsomveltning. M.a.o. han nektet ikke. Men hvem skulle den gang lage reaksjonær revolusjon her i landet? Nei, tilbudene var ekte nok. og sprunget fram av Quisling sykelige trang til å spille en rolle.

1926 kom han under innflytelse av Fredrik Prydz, den som uten tvil har spildt den viktigste rolle i Quislings liv. Prydz utnyttet Quislings stilling som sjef for norsk-russisk skogselskap (Russ-norvegøles) til ulovlige valutatransaksjoner til et beløp av 3 millioner rubler, som ble brukt til Frydz's internasjonale forretninger med russisk trelast. 1928 ble svindelen oppdaget. Quisling var da medlem av den norske legasonen. Det var bittert for ham å bli dradd for retten beskyldt for å ha utplynderet det landet han under Nansens ledelse var sendt for å hjelpe, et land som ennå slet med det tunge og pinefulle gjenreisnings arbeidet.

Skandalen var fullstendig. Men Prydz trøstet ham og fikk ham interessert i Hitlers nye kvasifilosofiske vendinger og hans korstogsplaner mot S.S.U. som Quisling fra nå av måtte hate p.g.a. skandalen. Fra nå av var Quisling - om ikke direkte - i Frydz's tjeneste, han var blitt kapitalinteressenes mann. Han og Prydz, storspekulanter og svindleren. stiftet så den første fascistiske organisasjon her i landet: "Nordisk folkereisning".

1931 ble Quisling forsvarsminister i bondepartiets regjering, Der satt altså den tidligere kommunist, den daværende nasist og den vorden-de fedrelandsforredner som øverste sjef for vår forsvarsmakt.

Tirsdag 2/2.1932 kom overfallet. Quisling fortalte at han i forsvarsdepartementets kontor var blitt overfalt av en liten smidig mann som stodde pepper i ansiktet hans og rispet ham med kniv i brystet og på håndleddet. Han fikk et slag i hodet og besvimte. Det som siden hendte står uklart for ham. Han gikk bare og tok en bil hjem. I forsvarsdepartementet var det vebnede gardister som holdt vakt både inne i bygningen og utenfor. De merket ingen ting. De så at Quisling kom og at han gikk. Hadde det vært noe overfall ville det være naturlig å alarmere vakten, overfall i et forsvarsdepartement er ikke noen privat sak. Men ikke et ord ble sagt.

Da Quisling kom hjem gikk han til sengs. Konen hans ringte etter Prydz. Denne fikk historien. Men framleis ble ingen ting gordt. Prydz gikk i selskap. Først 8 timer etterpå anmeldte Prydz det intrufne. Quisling selv hadde bedt ham om ikke å si noe til noen om det. Det var tydelig noe muffens. På regjeringens ordre brøt oppdagelses-sjef Sveen og oppdagelsesbetjent Birkelund seg inn i departementet samme natten. Men de fant ingen spor. Først siden, etter at Quisling og Prydz hadde vært på kontoret, fant en noe pepper. Påfallende var Quisling sterke ulyst mot at noe skulle komme ut om affären. Han la også vanskeligheter i veien og nektet bl.a. å la sin kone og hushjel- pen bli forhørt. Professorene Bull og Harbitz gikk god for overfallet i en erklæring. De skrev at han hadde symptomer på hjerneryrstelse. Erindring om det som gikk først for ulykken og bevissthetstap i umiddel bar tilslutning til denne, dunkel eller manglende erindring om hva som er passert i de følgende dagene, hodepine, kvalme, matthetsfornem-melse og uopplagthet til åndelig arbeide. Om sårene sa de at de er ubetydelige, formodentlig tilføiet med dolk, huggjern eller lommekniv. I hodet er det merke etter slag eller fall. Men disse symptomene er nøyaktig de samme som ved en sykdom som Quisling lider av. nemlig malaria. Den pådrog han seg i Norge 1923. Når en har den

(fortsettelse side 7)

LEREKREFTENE, ET ETTERKRIGSPROBLEM.

De fleste av oss husker sikkert hvordan vi beundret enkelte av lærerne da vi var små. Vi så opp til dem og lot oss påvirke av deres meninger. Lærerne legger ofte grunnlaget for den sosiale holdning elevene får siden i livet. Oftest merker ikke elevene at de opptar lærernes synspunkter, men hvis vi vil tenke tilbake på hva f.eks. historielæreren eller norsklæreren betyddet på gymnasiet for vår egen innstilling til sosiale spørsmål, vil vi forstå at læreryrket er et av de viktigste fag i et sivilisert samfund. Det er om å gjøre at vi får bare de som virkelig er skikket til å lede barn og ungdommen til å bli dyktige i sitt fag og gode samfundsborgere.

Det er engang så at de som er dyktige søker seg virkefelt der de kan få de beste arbeidsvilkår og størst mulig økonomiske fordeler. Derfor har mange som hadde store evner og lyst til læreryrket likevel vraket det til fordel for bedre lønnet arbeid. Den litt loslitte lektoren er en type vi alle kjenner. Og folkeskolelærerne lever på en lønn som ikke på noen måte står i forhold til betydningen av det arbeid de utfører. Det er ganske karakteristisk at en kelner på en av de større restaurantene i Oslo kan tjene det dobbelte av hva en professor har til lønn. Vi fordrer ikke at lærerne skal lønnes bedre enn andre, men en viss utjeving må skje hvis ikke læreryrket skal bli fyllt av folk som ikke har evnene til å slå seg gjennom på annen måte, og derfor velger dette mindre godt lønnete arbeide i mangel av annet. Advokater, tannleger og ingeniører har en ganske annen solid basis uten at en kan si at deres arbeide på noen måte er viktigere. Og ser en på lærernes innsats under krigen, så har de også av den grunn fortjent økonomisk likestilling, ja mer enn det.

En ting som er meget viktig er at de som har evnene til å være lærere og ingen andre, får anledning til å bli det. Det er en kjent sak at mange av de som underviser rundt om i landet mangler betingelsene for å kunne lede de vordende samfunnsmedlemmene. Noen mangler interesse for faget, andre evner og enkelte kan ikke holde styr på elevene. En oppdagelsesprøve og en begrensning av studiet slik som til det medisinske o.a. studier vil hjelpe. Men det blir ingen lett oppgave. Det er nemlig ikke alltid den kunnskapsrikeste som er den dyktigste læreren. Derfor bør en la studentene vise at de virkelig dur som pedagoger.

Et lite skrift som heter "Lærerne i det frie Norge", har lagt fram et forslag til diskusjon. Vi gjengir noen av synspunktene under avsnittet om fagkunnskap og pedagogikk. Om økonomien skriver det at pengevanskjelligheter er en vesentlig årsak til at studiene ikke blir det de skulle være. Studentene slurver seg gjennom studiet på kortest mulig tid med mest mulig puffing og tipping. Jfr. følgende uttalelse: "Ibsen leser jeg ikke, for han ble gitt til eksamen i forrige semester". Det bør være en rikeligere tilgang på stipendier så ingen av den grunng behover å lese på en gal måte. Det filologiske studiet avskrekker ved sin lengde. Vi stiller derfor følgende forslag: Studenter som har klart de to første bifagene på en tilfredsstillende måte skal få dekket utgiftene til resten av studiet. Utbetalingen stopper etter et visst antall semestre.

Om eksamenskravene sier skrivet at en må få en ny eksamensordning med endrede krav til studentene. Den viktigste endringen må da bli at eksamensasjonen former de skriftlige oppgavene slik at en passiv reproduksjon av stoffet i lærebøkene ikke godtas. Studentene må spørre seg selv: "Skal jeg vesentlig gå inn for å huske, eller skal jeg først og fremst gå inn for å tenke". Det å pugge bøker så en kan gjengi dem feilfritt fører oftest ikke fram. Forfatteren mener at hvis studentene får anledning til å utvikle sine evner til å resonnere ut fra ubearbeidet stoff, vil de lære seg til å kunne stole mer på sin egen dømmekraft. Da vil

de kunne ta tid fra erhvervelsen av hukommelsesstoff og anvende det til virkelig studium. Syntaksstudiet i norsk er et godt eksempel. Det vanlige er at studentene skriver av forelesningsreferatene etter hverandre og lærer dem utenat, og resultatet av en slik studiemåte godtas tileksamen. Det må gis anledning til å bruke visse tabeller til eksamen så studentene slipper å pugge fullt av dødt hukommelsesstoff. Det er tenkning og evnen til vurdering som skal honoreres, ikke evnen til reproduksjon. Forfatteren mener at arbeidsgrupper er et probat middel til å stimulere studentene til aktiv innsats. De må ikke være av det slaget som de vanlige kollokviene der studentene hørte hverandre i pensum. Det gjelder om å trenne seg opp i å bruke kilder og å gjengi stoffet på en fordøyeliggjort måte. Arbeidet med slike studiegrupper vil kreve flere hjelpearere, da gruppene ikke bør være for store. Dette blir et nytt bevilgningsspørsmål. Det blir dyrt, men det blir enda dyrere å la det være. Skrivet slutter med en anmodning til å bruke denne tiden mens universitetet er stengt til å drøfte undervisningsmåten for utdannelse av dyktige lærere.

I Tyskland har vi sett hvorledes en systematisk kan lede ungdommen inn i et spesielt politisk syn og således få skakk-kjørt millioner av unge mennesker. Det gir oss et varsel om å finne de rette folk til det viktige læreryrket og å forstå dets betydning.

LE MAQUIS.

Offisielle rapporter berettet for ikke lenge siden at der var store kamper i Ain i Frankrike, der 1500 partisaner ble angrepet av 1200 tyskere. På Glièresplatået foretok tyskerne en rensningsaksjon der de måtte sette inn 12000 mann i kampene. Det har etterhvert utviklet seg til hissige kamper mellom partisanene og tyskerne, og nå når invasjonen er kommet, har de krav på oppmerksomhet.

Overalt i Frankrike der det er fjell eller større skoger, er disse patriotredene gjemt. De omfatter 150-200 mann, andre er bare ca. 10. De som går inn i le maquis vet hva de går til. De må sloss uten beskyttelse av krigslovene, som gir en soldat håp om å berge livet om han blir tatt. Et sirkulære sier: Å gå inn i le Maquis er å ta høytidelig hærvring i motstandsarmeen. Det er å risikere livet for landets redning og å lide i venting på befrielseskampen. Tenk Dem om før De slutter Dem til oss". Den som er gått inn i le Maquis er franktibør i De kjempende franske styrkene under befall av de Gaulle og det franske frihetsrådet i Alger. Disiplinen er meget streng, og all forbindelse med slektinger og venner må opphøre til krigen er over. Der er ikke fast lønn, og forsørningen og bevepningen er usikker. Der er store vanskeligheter med matforsyningen. Matvarene blir alltid kjøpt, ofte med tvang, men i allfall betalt. Våpnene tar de oftest fra tyskerne. De som kaster bort våpnene sine blir skutt.

Straffeekspedisjoner er en av oppgavene. Det er godt middel til egen beskyttelse mot Gestapo og milisen å skyte tyskere som represalier, straffe forredere og forsøre de franskmenn som hjelper partisanene. For hver patriot som blir henrettet, skyter de lo tyskere.

Der er sabotasjekurser hver dag i leiren, der en lærer alt om sprengninger o.l.

Hvem er så med i le Maquis? Det er borgere, bønder, studenter, militære og folk fra alle steder.

Ettersom de allierte styrkene trenger inn i Frankrike vil de nok få stor hjelp av disse uredde karene som våger alt for fedrelandet. Torsdag ble parolen sendt ut at alle hemmelige franske organisasjoner skulle gå til aksjon.

DE_VÅGER_Å_SNAKKE_OM_ANDRES_GRUSOMHETER.

Dag etter dag forteller Aftenposten og quisling oss om hvor fæle bolsjevikene er. De tror at vi skal glemme pinslene i de tyske fengslene og glemme utsugningen av landet vårt når vi blir angrepet av den hittils sjeldne sykdommen "bolsjevikofobia". Men de skrekkhistoriene de har fabrikert blekner når sannheten om deres egne grusomheter kommer fram i dagen.

Stefan Tadeusz Norwid heter en polakk som har skrevet boken: "Landet uten Quisling". Han har klart å flykte til Sverige. Han har selv fått slått ut tenner i tyske forhør, men slikt er småting mot en bakgrunn av de masseord som tyskerne foranstalter. I andre land prøver tyskerne å unnskydde sine grusomheter med at de må være harde for å vinne krigene. Men i Polen kaster de masken og da er det ikke meget igjen av "den barnekjære kunstentusiasten Hitler", "den godslige Herman Göring" og "den veke agronomen Himmler". Det er sine egne og hans kameraters opplevelser Norwid beretter, men han har rett når han sier at ingen utenfor Polen vil tro de er sanne. Vi har vont for å tro på galgene som står på torgene, myrdingen i hjemmene, drap av småbarn, massehensettelser på åpne steder der slekt og venner ser på. Vi har lyst til å skyve fra oss det som fortelles om de hermetisk innelukkede togene, "likfabrikkene", der de innestengte gasses ihjel. Vi kvalmes når vi hører om hvorledes det stadig ryker av de seks skorstenene i konsentrationsleiren i Oswiecim, krematoriets skorstener. Han anslår den tyske dødsmaskines kapasitet: "hver dag koster 5000 polakker livet. Av jødene er det ikke mange igjen, det på tross av der er sendt jøder dit fra de fleste okkuperte landene. Antallet myrdede går opp i millioner." Hadde Norwid vært den eneste som fortalte dette ville vi ikke trodd ham, men alle flyktninger som kommer seg unna forteller akkurat det samme.

Vi spør etter grunnene? Norwid mener at tyskerne vil utrydde de beste i nasjonen og redusere resten fysisk og åndelig så de blir et slags slaver for dem.

Nifs er beskrivelsen av hvordan tyskerne driver utpressing. Med penge og verdisaker kan en kjøpe seg fri fra alt utenom likfabrikkene og konsektrationsleiren i Oswiecim. Enkelte edle tyskere rakker ned på nazistene under fire øyne, men nyter fullt ut de behagelige sidene ved besettelsen som skrekkveldet bereder dem. De utfører ordrene fra Himmler om grusomheter og skyller på at hvis de nekter, kan de miste sin stilling. De må tenke på familien og senner også gulldollars, diamanter og annet smått og godt til dem som er hjemme som en kjær hilsend.

EN FARLIG BUMERANG.

På tysk er kommet et finsk informasjonsverk "Finnlands Lebensraum. Das geografische und geschichtliche Finnland" forfattet av geografi-professor Vaino Aner og historiedosenten Eino Jukkala med hjelp av sakkyndig i filologiske og etnografiske spørsmål, dosent Kustaa Vilkana. Det heter der bl.a.: "De grensene som Finnland hadde før 1940 var hverken naturlige i geografisk eller riktige i nasjonalt henseende, heller ikke var de fornuftige fra økonomisk synspunkt eller strategisk fordelaktige for Europas forsvar o.s.v."

Med dette utgangspunkt har de lagt et storstilet program. Etter beste tyske "Vitenskapelige" metode "beviser" de at finnene har samme raseegenskaper som indogermanerne (kroppsstørrelse, skalleindex og blodgruppendeling). De "beviser" videre at Finnland er overbefolket og har større befolkningstilvekst enn de andre nordiske landene. (Det faktiske er at Danmark har 170 inb. pr. kv. kilometer, Sverige 16 og Finnland 9). Men ettersom Finnland har den største befolkningstettheten på sine breddegrader "behøver det mest en utvidning av sitt livsrom".

Ved hjelp av karter, diagram og sifferoppgifter kan en moderne "geopolitiker" av tysk skole bevise hva som helst, og disse 3 går i lære-

6.
mesterens fotspor. De viser at Fjernkarelen hører sammen med Finnland geografisk (klimaet, berggrunn, vegetasjon o.l.) Historisk (der de delvis bygger på uklare sagn og 1600 og 1700 talls kart, der grensene er unøyaktig tegnet). De beviser videre at de finsktalende i Fjernkarelen er meget bedre opplyst enn de russiske (noe som blir motsagt av andre forskere) og sier "disse karelere venter bare på sin nasjonale uavhengighet for å kunne fylle sin store oppgave som den vesterlandske kulturs forpost i nord og øst. De vil at grensen skal gå langs Svir og Onega. I boken er et kart der "det historiske Finnland" strekker seg ut over hele ~~Norsk~~ Norsk Finnmarken og over Leningradområdet. (Dette med Norge er ikke presisert i boken, men har vært fremme tidligere i lappobevegelsen. Et lignende kart ble gjengitt i T.T. før første finnekriken.

Disse synspunktene har ~~hældigvis ikke~~ vunnet gjenklang i det finske folk. Men Finnland burde vite at dette er en farlig bumerang. Nøyaktig samme synspunkt kunne Russland gjøre gjeldende overfor Finnland. Det spår ikke godt for Finnland at slike brushaner får grassere fritt.

KULTURCLEARING NORDEN - U.S.A.

På et møte som foreningen "Et fritt Norge" hadde i New York drog sekretären i den norske regjerings sosiale komité, Fredrik Haslund, opp planen for en nordisk skole i Amerika. Den skulle være for studenter og kvalifiserte arbeidsfolk fra Norden som reiste til Amerika eller vise versa. Skolen skal gi korte kurser i Amerikas historie, dets politiske utvikling og geografi og en oppfriskning av de engelske sproggunkaper, spesielt av hensyn til amerikansk sprogbruk. Amerikanske studenter som skal til Norden får forberedende kurser i skandinavisk tenke sett og nordiske seder.

Skolen skulle også hjelpe til å utjevne de spenningsmomenter som er oppstått mellom de nordiske land under krigen. Skolen skal også være åpen for et Finnland som har vendt tilbake til det nordiske demokratiske fellesskap. Forslagsstillerne håper at de nordiske regjerings vil understøtte idéen økonomisk.

FANTASTISK INNSATS.

"Dagens nyheter"s korrespondent, Harrison Salisbury, skriver at han har vært sammen med major Anatol Sotjenko, lederen for partisanene i Odessa. Under Odessa er et nettverk av underjordiske ganger på over kundre kilometers lengde. De ble laget ved at en har brutt kalksten som finnes i unnergrunnen. I disse gangene har tilsammen 10.000 gerillatropper og 3000 flyktninger holdt seg under hele okkupasjonen. Der var kjøkken, trykkerier og sykehus, ammunisjonsfabrikk og fengsel. Der var flere innanger som munnet ut i hus i byen. Omhatten kom partianene opp og da tyskerne skulle flykte, var det de som reddet Odessa ved å skjære over ledningene til minene som tyskerne la ut fra hus til hus for å sprengte byen i luften.

7.
(fortsettelse fra side 2)
i kroppen, kam den bryte ut med års mellomrom. Visse former av den ytrer seg ifølge professor Kræpelin som "angstfylte opphisselsetilstander med tung omtåkethet og tilbøyelighet til hensiktsløse voldsgjerhinger" o.s.v., nøyaktig etter diagnosen for tilstanden under og etter "overfallet". En mann i ledende stilling vil prøve å skjule en slik sykdom. Men Prydz utnyttet den til å fremme sine planer. Han betenkede seg i 8 timer før han lanserte den. Da ble føreren Quisling proklamert, selv trakk han i trådene.

Peppersaken ble overalt holdt for en røverhistorie. Quisling måtte prøve å reinvasker seg. Under trontaledebatten 7/4 kom forsvarstalen. Den eneste utvei han så var å lage en panikksituasjon, han sa at landet var på randen av borgerkrig og antydet at han satt inne med hemmelige dokumenter om dette. Men det siste skulle han ikke gjort. Stortinget krevde at disse skulle legges fram, men da viste det seg at han ikke hadde dem. De måtte skaffes sa han. Han bad regjeringen om lo 1000 kr. for å finne dokumentene. Han fikk dem, og sendte bl.a. Jonas Lie ut. Først 234 kunne han legge fram 187 dokumenter for en spesialkomite på 8 mann, 2 fra hvert av de store partiene. Det viste seg da at de fleste var både udatert og usignert, andre gikk tilbake til en stor-smugler og bløffmaker som ikke hadde noe å fare med i virkeligheten. Dokument nr. 121 som nå er gravet fram på ny var datert 29/1.1921. Det var det viktigste dokumentet, men det var allerede den gangen 11 år gammelt og fra før skismaet 1923 mellom arbeiderpartiet og kommunistpartiet. Dokumentet var usignert og Quisling var ute av stand til å angi kilde. Det eneste han kunne si var at det var "fra svensk kilde som man har grunn til å tro er pålitelig". Affären ble fiasco for Quisling på ny. Ba politimester Welhaven og oppdagelsessjef Sveen hadde slabet ned Quislings kilder, ble der ingen ting igjen. Saken ble dysset ned av hensyn til prestisjen i utlandet.

Men Quisling fikk likevel myte av sin stilling som forsvarsminister for Norge, da han i egenskap av forræder reiste ned til Hitler kort før krigsutbruddet 9. april. Men den som hadde størst myte av det var storsvindleren fra Russland, Prydz. Han er nå finansminister og forvalter pengevesenet her i landet. Det er han som er den sterke mannen. Nordahl Grieg skrev om Quisling etter pepperaffären: "Over et sykt og fortrukket ansikt er der av dyktige hender trukket en maske: Sterk mann. Dette er føreren."

KRIGSOVERSIKT.

Italia. Den 11. mai gikk de allierte til offensiv mot de tyske stillingene i Syditalia. Fronten hadde da i lengre tid gått langs en linje fra Minturno langs Liri-elven, videre sør for Cassino over Venafro og Isernia og fulgte så elva Sangro ut til kysten. Dessuten var der et smalt bruhode ved Anzio og Nettuno. Tyskerne hadde bygget ut to sterke festningslinjer i de bratte og høye fjellene, Gustavlinjen og Hitlerlinjen. Den ene var bare et par mil bak den andre. Stillingene var murt inn i fjellet, og foran dem var bergskråningene spekket med miner. Å bryte gjennom dem syntes å måtte være en håpløs oppgave. Kesselring som førte de tyske styrkene, hadde 23 divisjoner til rådighet.

Utpå kvelden 5. juni toget de allierte styrkene inn i Rom. Tyskerne kjempet fortvilet i utkanten av byen, men innså til slutt sin håpløse kamp, og flyktet. Deretter erklærte Kesselring Rom for åpen by. Inn-toget i Rom blerene triumftog. Innbyggerne jublet og kastet blomster til befrierne. Slik fallt den første av aksens hovedsteder. Mussolini som allerede er nesten glemt forsikret i den anledning Hitler

om at han trodde seiren var nærmere nå enn noen sinne. Siden har de allierte styrkene rykket fram med utrolig hurtighet. Den ene byen etter den andre faller. Tirsdag kveld gikk fronten nord-enfor Montalto Castro, nord for Canino og Ariena over Lago Bolsena til nord for Montefiascone. Derfra sydover tilnord for Maricone og Arsoli. Deretter dreier den østover, går nord for Avezzano til nord for Pescara. Alle de nevnte byene er tatt. Av de 23 divisjonene som Kesselring kom-manderte har de 20 vært i kamp. Siden 11. mai har tyskerne i Italia mistet 70 000 mann i fallne, sårete og fanger. Derav er de 40 000 fanger. Det er m.a.o. et alvårlig nederlag tyskerne har lidt her. Partisanstyrker legger alvårlige hindringer i veien for tyskernes fort-satte retrett.

Da Rom fallt, gikk kong Victor Emanuel av og overdrog sine plikter til sønnen Umberto, som fikk tittelen løytnant av riket. Badoglio gikk også av, og en samlingsregjering ble dannet under ledelse av sosialis-ten Bonomi.

Frankrike. Dagen etter Roms fall, 6. juni, gikk de allierte land i Frankrike i Caenbykta. 4000 skip og flere tuden mindre fartøyer satte over kanalen. Samtidig landet store styrker fallskjermtropper bak de tyske linjene. 11 000 fly støttet operasjonene fra luften. General Eisenhower er øverstkommanderende for invasjonsstyrkene og general Montgommery leder operasjonene. Forhindringene som tyskerne hadde lagt i sjøen viste seg å være mindre farlige enn antatt. Landmennene voldte endel besvær, men var ingen alvårlig hindring. Selv Kystbatte-riene ble hurtig satt ut av spillet. Tyskerne var tydelig blitt over-rasket. Atlanterhavsvollen som de hadde skrytt slik av, viste seg å bli den forferdeligste skuffelse for dem.

Etter den 6. dagen er stillingen meget tilfredsstillende for de allierte. De har fått fast fot i land, og dermed er første del av opp-gaven løst. De har forenet bruhodene til en eneste front som går fra Ornekanalen til opp mot Montebourgh. Tyskerne har brukt fram sine strategiske reserver, men alle deres angrep er hittil blitt slått til-bake. Der er tatt over 10 000 fanger. Hvorledes situasjonen vil ut-vikle seg er det foreløpig for tidlig å spå noe om. Den heldige land-gangen har virket meget deprimerende på tyskerne. De blir nå nødt til Å kjempe på tre fronter. Der er oppstått en situasjon, som er værre enn den i 1918.

Russland. Etter den store offensiven var det lenge stille over hele fronten. Det eneste urørlige punktet var Jassydistriket. Her har russ-erne meget gode utgangsstillinger for en kommende offensiv, og dem ville tyskerne prøve å ta igjen, men tapte i stedet 10 000 mann. Natt til mandag ga Stalin en ny dagsordre der han kunngjorde at en ny offensiv var begynt på det Karelske neset. Der var gjort et innbrudd i de tyske linjene på 40 km. bredde og 24 km. dybde. Terrijoki var tatt. På ny er øynene rettet mot de russiske armeene. Er målet å knek-ke hele Finnland kommer Norge med et slag nærmere krigsskueplassen.

Jugoslavia. Titos styrker holder ca. 2/3 av landet mens tyskerne bare holder de viktigste veiene og byene.

Det fjerne østen. I Kina har de japanske styrkene hatt en del fram-gang mot Changsha. I Burma er japanerne pådefensiven. Deres viktigste basis i Nordburma, myitkyina er erobret av britiske styrker, og kineniske styrker nærmer seg byen fra sydøst. Kohima og Imphal er utenfor fare. I Stillehavet prøver japanerne å undsette de isolerte styrkene på Ny Guinea fra sjøen, men blir slått tilbake gang på gang med store tap av transportfartøyer. På Biakøya har de allierte stadig framgang.

ÅND OG HANDLING

Nr. 6.

Juli 1944.

1. årgang

SKAL VI BLANDE OSS MED TYSKERNE ?

En hemmelig avis skriver at vi må søke forbindelse med tyskerne og spre korrekte opplysninger om krigsforløpet hos dem og undergrave den tyske motstandskrafte. Det høres forlokkende ut, men det har sine skygesider. Sålenge et slikt arbeide drives av dyktige folk som har spesialisert seg for oppgaven, er det forsvarlig. Gode nordmenn har allerede funnet sin plass her, og en er allerede blitt skutt for å ha spredt antinasistiske aviser blandt tyskerne. Men det må være fagfolk som skal drive dette overmåte vanskelige arbeidet. Å sende ut en paro-le om at folk flest skal gå i gang med å omvende tyskere, er uheldig på dette tidspunkt. For det første er det fullt opp av gestapoagenter blandt de tyske soldatene. Det er ingen ting de heller vil enn å få forbindelse med representanter for norske hemmelige organisasjoner. Det er faktiske opplysninger som har verdi i "omvendelsesarbeidet", og de fås bare gjennom radio og gjennom den hemmelige pressem, begge de-ler er kjørkommert bytte for gestapoagenter. Og for dem er det den let-teste sak av verden å gi seg ut for å være østerrikske sosialister som er tvunget inn i krigen, antinasistiske fagarbeidere fra Ruhr som har fått bombet heimen sin o.l. og at de arbeider mot Hitler innen de tyske rekkene. Det har vært meget brukt av gestapo for å få rede på stem-ningens blandt sivilbefolkingen. Har de først fått en godtroende sjel til å bite på, kan han være skyld i at hele avisforetagender blir rul-let opp og at gode nordmenn må bøte med livet for hans pratelyst.

Vi må ikke se bort fra at de klare retningslinjene som heimefron-te har staket opp, kan utviskes ved en slik paro-le. Det standpunktet at vi ikke skal ha noe med tyskerne å gjøre hvis vi på noen måte kan und-gå det, bør vi holde på. Det hjelper til å holde fronten mellom nord-menn og forredere klar. Det er alle mellomstadiene mellom nordmann og quisling som har gjort kampen så vanskelig for oss, og spredd utrygg-hetsfornemmelser. Og nå, når så mange av ungdommene våre ligger i dek-ning, bør vi mer enn før være forsiktige med å omgås tyskerne. Likevel er det nok av folk som har en av de ovenfor nevnte "østerrikerne" gæn-de på kontorene eller i forretningene sine. Med en viss sensasjonsvel-lyst forteller de så i vennekretsen alt det forunderlige denne tyske-ren kan berette om. Tyskerne skal behandles kjølig og korrekt når en først er nødt til å ha noe med dem å gjøre. De samme som har funnet ut at de kan regjere verden med terror og vold, skal ikke få inntrykk av at de er velkomne her. La dem få merke hvor hatet de er, så kan kanskje skrekken utvirke mer for vår befrielse enn antinasistiske skulderklap-pa et hyggelig kontor. De tyskerne som smilende forsikrer at de er ra-sende på Hitler, er de samme som direkte eller indirekte med visse mellomrum stiller vår besste ungdom opp mot muren og skyter dem, og det er de samme som er skyld i at tusener av norske patrioter martyres i fengslene og at hele det norske folk må gå under åket. Enten bidrar de aktivt, eller også undlater de å gjøre opprør fordi devil spare sitt eget skinn i det lengste og heller ofre vårt.

Samme avisen oppmuntret folk til å søke forbindelse med tyskerne sier at det er så få nasister blandt dem, men den nevner samtidig at ved det siste frie valget i Tyskland var det over 32% som stemte for